

STRÖMSTAD AKADEMI

Nordiskt institut för avancerade studier

NYHETSREBREV NOVEMBER 2020

Innehåll

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta.....	1
Rektors rapport	2
Ordförandens rapport	3
Vetenskaplig krönika i Ström-stads Tidning.....	3
Debatt	6
Hur fungerar jag?	6
Kommentar från KG Hammarlund	7
Vad händer med vår välfärd?	8
Bokrecension.....	10
Byskolan kan utvecklas till bycentrum	11
Upprop.....	12
Inbjudan.....	13
Fria ordet.....	14

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta

R_e_d_a_k_t_ö_r_e_n_s_r_u_t_a Anders Gustavsson: Editor's Corner

Rektor och fysiker Lars Broman rapporterar om aktuella nyheter inom Strömstad akademi.

Ryggkirurg och styrelseordförande Peter Fritzell rapporterar om aktuella nyheter inom Strömstad akademi.

November månads krönika i Strömstads Tidning den 21 november skrevs av **historiker Bode Janzon**. Han framhäver betydelsen av utökad forskning om Bohusläns historia.

Redaktör: Anders Gustavsson
Layout: Per Flensburg

Förslag till nya krönikor i Strömstads Tidning skickas till **Mariana Back** med adress:

mariana.back@tekniskamuseet.se .

Ekonom John Fletcher diskuterar i artikeln "Hur fungerar jag, egentligen?" olika synsätt på människan. Den obegränsade eller optimistiska synen ställs emot den begränsade eller tragiska synen. Fletcher fortsätter också artikelserien "Vad händer med vår välfärd?" Denna gången är temat "Vad har vi att arbeta med?"

Historiker KG Hammarlund kommenterar och kritiserar John Fletchers inlägg. Han framhåller begränsningar och risker med förklaringsmodeller, som Fletcher använder sig av.

Didaktiker Åsa Morberg presenterar den nyutkomna boken Professionalisering av lärarutbildningen. Reformen i Sverige och Finland. Studentlitteratur 2020. Den visar på stora skillnader inom lärarutbildningen i Sverige och Finland. Reformtakten har varit

mycket högre i Sverige än i Finland. Morbergs eget bidrag i boken handlar om metodik. I ett särskilt bidrag argumenterar Morberg för bibehållande av skolor på landsbygden.

Företagsekonom Rune Wigblad har publicerat en artikel i Ny Teknik den 28 oktober där han argumenterar för magnetvagnar i stället för spårvagnar över Göta älv i Göteborg. <https://www.nyteknik.se/opinion/satsa-pa-magnetvagnar-i-stallet-for-sparvagnar-over-alven-i-goteborg-7003937>. En kortversion publiceras i detta nyhetsbrev.

Bioenergiforskare Björn Zethraeus inbjuder akademins ledamöter att delta i global distansundervisning.

Fysiker Eugen Ungethum belyser hur aerosoler inte syns men ändå finns överallt. Problem uppstår om de bär på virus, t. ex. coronavirus.

Psykolog Gunnar Windahl diskuterar amerikanska presidentval ur ett demokratiperspektiv. Han pekar på en del faror.

Barnläkare Gudmund Bergqvist ansvarar för den nya prepublikationsserien, PPS, där nummer 1 har utkommit med titeln Increased concentration of extracellular vesicles exposing aquaporin 4 in cerebrospinal fluid in patients with bipolar disorder, Författare är **psykiatriforskare Lennart Wetterberg**. Anvisningar för PPS-serien finns på Strömstad akademis hemsida. Bergqvist har även skrivit ett utlägg om synpunkter på hans och **didaktiker Carl Olivestams** artikel om mätskalor. Gudmund Bergqvist & Carl E. Olivestam: Som man mäter får man svar GAL-TAN och andra mätskalor inom politik och media.

Den nyvalde rektorn och informatikforskaren Per Flensburg är ansvarig för Akademins Fria skriftserie, FFS. Det senaste bidraget är nr 15 Peter Währborg: KRÖNIKEBOKEN – snälla, elaka och småroliga tidningskrönikor i Göteborgs Posten.

Försök att värva nya medlemmar till Akademin, inte minst yngre forskare. Skicka förslag till rektor Lars Broman:

lars.broman@stromstadakademi.se

Jag önskar nya bidrag till decembernumret av Nyhetsbrevet med deadline den 27 december 2020 till

anders.gustavsson@ikos.uio.no.

Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha en engelsk översättning.

Sänd också bidrag till Akademins skriftserie Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, och videoserien under adressen:

gudmundbergqvist@hotmail.com.

Anders Gustavsson

Rektors rapport

Also this message is written by a Vice-Chancellor in quarantine – much better than written in a hospital bed. Plans are to celebrate Yule just me and my wife and – hopefully – a little chatting with children and grandchildren using Skype. I just hope that the 2021 Academic Festival will take place in Strömstad 21-24 June. IRL!

As Fellows of Strömstad Academy, I hope that you use your rights as you can. Firstly, please use your affiliation with the Academy whenever suited. If you have another affiliation, may I suggest that you mention both? A good example is Rune Wigblad, who always includes Strömstad Academy when he publishes his debate articles. Myself, I always sign what I write as Lars Broman, Strömstad Academy. For one more month I will be careful not to publish something that is too controversial since being the Academy's Vice-Chancellor, readers might believe I express the view of Strömstad Academy. But just wait until January ...!

Secondly, I remind you that as a Fellow you can apply for grants as such. You will sign the application as project manager but it also has to be signed by our Chair Peter Fritzell. As with universities, you have to add an overhead, but much lower than they usually require, 30%.

Thirdly, I would like to encourage you to host an international meeting in the name of Strömstad Academy. In June 2017, we hosted the 12th International Symposium on Renewable Energy Education in Strömstad, which gave us good credits, locally as well as internationally (plus, it was great fun!).

Strömstad Academy and Politics

Science won in the US Presidential election!

Lars Broman

Ordförandens rapport

Kollegor,

November har generellt inneburit mycket fokus på Corona/covid-19 och den fortsatt ökande smittspridningen i samhället. De flesta offentliga fysiska möten har i princip ställts in, och möten via nätet, s.k. Webinars, erbjuds i allt ökande omfattning från alla organisationer.

Webinars via Strömstad akademi. Här menar jag att akademien har en stor potential att medverka med en egen serie med föreläsningar som kan göras fritt tillgängliga för såväl olika professioner som för allmänheten. Att marknadsföra denna möjlighet brett kan tjäna akademins intresse, och några ledamöter har redan erbjudit sina verk. Jag vill uppmana alla som har eget material som kan vara av intresse att kontakta redaktionskommittén. Allt material som accepteras kommer på så vis att marknadsföras via akademien, och också presenteras via Hemsidan. AU kommer att diskutera detta via möten i närtid, och vi återkommer till alla ledamöter med löpande information. Jag hänvisar också till mitt inlägg i förra Nyhetsbrevet för ett utvidgat resonemang.

Tvärvetenskapliga projekt. De tvärvetenskapliga projekt som redan sjösatts (se förra Nyhetsbrevet) diskuteras internt i grupperna och så fort mer konkret information föreligger kommer detta att kommuniceras med ledamöter i akademien.

Framtidsgruppen har inkommit med en slutrapport, och AU arbetar med att tolka/kommentera denna för att sedan i december kunna lägga fram förslag till Styrelsen på hur vi kan använda gruppens insikter. Vi återkommer med detta löpande och i Nyhetsbrevet i december.

AU, arbetsgrupper och lokalavdelningarna. Jag vill rikta ett stort tack till alla som jobbat hårt med alla akademins löpande frågor!

Avslutningsvis vill jag informera om att jag onsdagen den 25/11 fick ett samtal från vice ordförande Christina Hultman, där hon beskrev att hon med hjälp av rehabiliteringsteam är på bättringsvägen, och att hon har flera idéer om framtida projekt i linje med hur Strömstad akademi tänker/fungerar. Bode Janzon upprätthåller fortsatt i enlighet med Styrelsebeslutet det vikarierande vice ordförandeskapet. Det känns så väldigt skönt att Christina är på bättringsvägen, och också tryggt att tänka på framtiden med både Christina och Bode "på banan".

Jag önskar er alla en skön december.

Allt gott, Peter Fritzell

Vetenskaplig krönika i Strömstads Tidning

Bode Janzon

Håller Bohuslän på att suddas ut i mediaflödet? Ja, det ser inte bättre ut när man kan läsa artiklar som lokaliserar ett vågkraftprojekt till "Lysekil på västkusten." Precisionen är låg, kan man säga.

Eller, och kanske vanligare, när etiketterna västkustmålare/västkustskildrare sätts på konstnärer och författare som skildrar Bohuslän, inte Halland. All heder till meteoro-

Bohusläns Flagga. (Bild: Bengt Christian)

logerna på SVT/SR vars inställning är en annan. De använder samtliga Sveriges landskap i sin vokabulär och talar om Bohuslän (landskapet) eller västkusten (kusten) när det ena respektive det andra åsyftas. Efter regionbildningen 1998, då Göteborgs och Bohus län upphörde, har oskicket att förenkla och radera i geografin tilltagit. Utan förleden "Göteborgs" och länstermens tyngd återstår det nakna landskapet utan sitt gamla fäste i rikets administration. Men även på andra och djupare sätt försvinner, bit för bit, det som vi har definierat som något bohuslänskt.

Den bohuslänska dialekt – eller dialekter – som för 70 år sedan fortfarande talades av bofasta män och kvinnor i vuxen ålder, hörs idag mer sällan i alla åldersgrupper. Däremot sprider sig inslag av göteborgskt tungomål norrut – och söderut för den delen. En språklig särart raderas. Också den folkliga kultur som Ebbe Schön och andra etnologer dokumenterar och skildrar har till stora delar försvunnit i takt med samhällets omvandling från agrart till industriellt till post-industriellt. Det lilla och vardagsnära sveps med i den stora samhällsomvandlingen.

Bohuslän har "alltid" haft direktkontakt med en vidare värld och dess politiska och ekonomiska konjunkturen som få andra bygder i Sverige. Man kan säga att kontrasterna och därmed omtagen varit många i landskapets

historia, något som redan Martin Koch påpekade i boken *Fromma Människor* (1918). Bohusläningarna har genomlevt perioder av av- och återskogning, ekonomisk blomstring följt av förfall, nationalitetsskifte, lokala miljöhavrier utefter kusten, ut- och återinflyttning i massor, skiften i religiös/andlig kultur med mera. Kort sagt, omstart och omtag hör till villkoren, då som nu. Bohuslän är inte vad det varit men ett annat landskap träder fram och pockar på att kallas Bohuslän. Innebörden laddas ständigt om.

Med det följer att uppfattningen av vad Bohuslän är för något inte är statisk utan föränderlig över tid. Hur bilden av Bohuslän förändrades från tidigt 1800-tal till mitten av 1900-talet har studerats av litteraturvetaren och författaren Gunnar D Hansson i boken *Ärans hospital* (1999), en skrift som bland annat innehåller en essä som behandlar hur folklivsupptecknare, författare, konstnärer och journalister som bland andra Fredrika Bremer, Karl Nordström och Selma Lagerlöf upptäckte och formulerade Bohuslän som "territoriell fiktion." Emilie Flygare-Carlén och Evert Taube utelämnas inte från skaran. Analysen går betydligt längre än den turistica.

Landskapet saknar inte heller i senare tid aktualitetsskildrare eller historieskivare. Till dem räknas en rad journalister och författare, som Arne Gadd och Arne Lundgren. I sitt stora verk *Sverige. En vintersaga* (1989) granskade författaren Göran Palm Sverige resande genom landskap efter landskap från söder till norr. I Bohuslän återsåg han sin och släktens hembygd i Ucklum. I Bohusavsnittet ställs det småskaliga, kooperativa och jämlika mot flyktiga storbolag och okänsligt distanskapital. De som försvarade en orörd natur, som de fridsamma aktivisterna på Kynnefjäll, får sin förtjänta hyllning.

I flera ambitiösa översiktsverk har Bohusläns historia skildrats. Senast i ett arbete med samma namn som utgavs 1964. Erik Lönnroth var redaktör och skrev medeltidsavsnittet och arkeologen Carl-Axel Moberg skildrade landskapets äldsta tid. Tyngdpunkt la-

27-meter hög bro enligt Stadskontoret Göteborg

des på dessa epoker och tiden före industrialiseringen. I mångt och mycket ett genomarbetat verk, men inte i fas med nutida vetande. Sedan det skrevs har arkeologer, etnologer, historiker och geografer med flera fört fram ny kunskap om såväl äldsta som modern tid.

Några exempel får illustrera. Idag vet vi mer om folkliv och folkkultur genom studier av etnologer och historiker. Från senare år är dels En förtrollad värld av Göran Malmstedt som behandlar trolldomsprocesserna i Bohuslän kring 1670, dels Schartauansk kvinnofromhet av Katarina Lewis. Den senare berättar om kvinnoliv präglade av ett schartauanskt arv i 1900-talets Bohuslän. Anders Gustavson har i flera arbeten sedan 1960-talet behandlat Bohuslän med kulturhistorisk infallsvinkel, till exempel mötet mellan bofasta och badgäster. Konstvetaren Lars Stäckell har skrivit ett standardverk om badortskulturen. Språk och språkförändringar skildras av Reinert Kvillerud i ett aktuellt översiktsverk Bohuslänska men ämnet har en lång tradition i Bohuslän.

Åtskilliga arkeologiska utgrävningar har – i samband med vägbyggen – fört fram viktiga rön från tiden före 1000-talet, vilka fördjupar kunskapen om förhistorien. Ett exempel är studierna vid Huseby klev på Orust som visar hur livet tedde sig vid en kustboplats för 9 500 år sedan, men även skisserar en helhetsbild av landskapsutveck-

lingen under flera tusen år. På det socialhistoriska fältet märks Lennart K Perssons arbete om stenindustri och stenarbetare under åren 1860- 1910. Folkrörelsernas och folkbildningens Bohuslän väntar emellertid på sin skildring. Folkhögskolornas roll som praktisk och teoretisk utbildare men också som idéupplysare i en kyrksam trakt borde studeras ytterligare. Näringslivets utveckling har studerats i arbeten som behandlar industrin i stort och smått samt det i alla tider viktiga hantverksmässiga båtbyggeriet, men mer finns att göra inte minst från senare tid. Det akademiska forskarlaget är med andra ord aktiva avseende Bohusläns historia. Trots det är luckorna på sitt sätt lysande. En bred litteraturhistoria saknas, och för konsten och konstillivets del kunde man önska ett omtag.

I än högre grad levande är lokalhistoria i bred mening. Hembygdsforskare av många slag gör ett storartat arbete, oftast i det tysta, för att dokumentera och skildra socknen och bygden från grunden från söder till norr: torp och backstugor, emigranter, kvinnoliv, stenarbetarnas villkor, fiske och sjöfart med mera. Båtdokumentationsgruppen fungerar som en inspiratör och kunskapsspridare av rang och med en bredare inriktning än vad namnet antyder. Landskapshistoria från fotfolksperspektiv, som det här rör sig om, är besläktad med aktivismen på Kynnefjäll, men det är inte naturen utan socknen/bygdens sociala och mentala rotsystem som värnas.

Bohusläns skrivna och publicerade historia fylls alltså på men saknar heller inte fora för meningsutbyte och kunskapsspridning, böckerna förutan. Vid kulturvandringar i bygderna och i föredragsverksamhet i bibliotek/kulturhus och museer är historien, inte minst den lokala, en populär ingrediens. Med denna artikel har jag försökt visa att det, med tanke på det reviderade kunskapsläget, nog skulle visa sig fruktbart att nu formulera vår tids översikt av landskapets eller bohuslänningarnas historia.

Bode Janzon

Debatt

Satsa på magnetvagnar istället för spårvagnar över älven i Göteborg!

Debattinlägg i Ny Teknik av professor Rune Wigblad.

(Webbadress:<https://www.nyteknik.se/opinion/satsa-pa-magnetvagnar-i-stallet-for-sparvagnar-over-alven-i-goteborg-7003937>)

En ny förbindelse över Göta älv ska utredas och diskuteras under hösten. Denna kan avlasta trafiken runt centralstationen. Det handlar om spårvagnar och bussar. Eftersom spårvagnar inte klarar branta stigningar och bron ska bli hög planeras en svängd bro (se figur)

En bro för magnetvagnar skulle klara stigningen och ge en rak bro över älven. Varför är det effektivaste, billigaste och mest miljömarta alternativet, magnetvagnar, bortsorterat från denna diskussion undrar professor Rune Wigblad?

Hur fungerar jag?

Hur fungerar jag, egentligen?

Det finns två olika beskrivningar av hur vi, du och jag, fungerar. Beskrivningarna har fått en rad olika etiketter:

Den ena har kallats för den 'obegränsade' eller för den 'optimistiska' eller 'romantiska' synen på människan. Den synen är lockande. Den hävdar att det går att fostra oss till bättre människor och ger därmed ett löfte om en bättre framtid.

Den andra har kallats för den 'begränsade', eller den 'tragiska' synen. Vi människor bär med oss en nedärvd självskhet. Jag måste vänta mig att bli exploaterad av makthavare som missbrukar sin makt – om jag inte tar tillräckligt med makt själv. Alternativet är att se till att vi alla behöver spela efter samma 'justa' spelregler.

Den obegränsade synen bygger på att människor tror sig äga Sanningen, att de (och bara de!) vet vad som är bra för andra – oavsett vad dessa andra tycker själva. Individerna är ett objekt som ska bearbetas och omformas för att passa in i detta framtida paradiset. Slutmålet är en paradisk värld där människor omskapats till goda samhällsmedborgare.

Synsättets tema kan sammanfattas som: "Jag vet vad som är bra för dig!"

Det här ställer till det. Den Sannings-ägande eliten och deras medhjälpare tror sig kunna 'konstruera' ett bra samhälle genom att utgå från hur vi individer fungerar – genomsnitt. De missar den fantastiska mångfald som vi individer representerar. De blir rädda för förändringar som stör den goda ordningen i samhället. Medlemmarna i den fostrande eliten blir, oavsett politisk etikett, rädda för förändringar som hotar deras ställning. De blir konservativa.

Det är det här som lockade mig till att jämföra med en balansräkning, man talar ofta om en statisk 'så här är det'-bild, snarare än den dynamiska 'så här utvecklas vi'-bild. Du har alldeles rätt i att de två bilderna hänger ihop. I min förståelse är de helt enkelt två olika sätt att se och tolka samma verklighet.

Än värre, den som 'äger Sanningen' frestas att bli fanatiker, att använda våld för att se till att människors individuella önskningar underordnas "det gemensamma goda". Här finns:

- Den socialistiska diktaturen som övergår i sann kommunism där alla "bidrar efter förmåga och tar efter behov".
- Den nazistiska diktaturen som leder till ett "tusenårsrike".
- Religioner som utlovar paradiset där individen tillförsäkras ett evigt liv (men först efter världens undergång).

Alla dessa ideologier arbetar med kollektiv, inte individer. Detta blir mycket enklare om det finns en gemensam fiende, en kapitalistisk överklass som exploaterar arbetarklas-

sen, en judisk världssammansvärjning, en djävul, avgudar, ... Om en kapitalist, kristen, jude, muslim, ... betar sig på ett visst (ont) sätt återspeglar detta hela denna (fiende-)grupps värderingar, vilket rättfärdigar mer våld mot denna "onda" grupp.

Den här människosynen har lett till gigantiska mänskliga tragedier. Sovjets ledare dödade 60 miljoner av sina egna medborgare. Maos Kina 75 miljoner och Hitlers Tyskland 21 miljoner, allt "för att gynna uppkomsten av det eftersträvade paradiset".

Och glöm inte religions roll! Inkquisition, häxbål, krig. Även här är summan förfärlig.

Den tragiska synen ser människan som i grunden rationell och utforskningsbar – och därmed möjlig att begripa. Individerna står i centrum. Tydliga slutmål (det framtida paradiset) saknas, eftersom det är beslutsprocessen i sig som står fokus.

Individen ska ha största möjliga utrymme för att finna sina egna lösningar på de problem hen möter. I processen kolliderar den lösningen med andras lösningar på deras problem, vilket ställer krav på ett kontinuerligt kompromissande individer emellan (detta är i princip Adam Smith's beskrivning av världen). En förutsättning för att det ska fungera är att det finns tydliga spelregler som skyddar individerna mot andras maktmissbruk – och att dessa spelregler respekteras.

Det här ställer stora och helt avgörande krav på våra politiker. De behöver våga 'förlora befälet'. De behöver ägna mer tid åt att lyssna på andra än på att tala själva.

Synsättets temat kan med en fräck förenkling sammanfattas så här: "Om jag får en möjlighet att lära mig av mina misstag – så kommer jag att lära mig mycket mer – och kanske till och med bidra till samhällsutvecklingen!"

Detta fokus på individen leder till samhällen som betonar demokratiska värden som likhet inför lagen, rösträtt, äganderätt, yttrandefrihet – kort sagt, de värden som vi svenskar valt att lägga in i grundlagen. De här värde-

na har förankrats i de demokratiska ländernas styrelseformer i en lång och snårig process med många feltramp på vägen (USA är nog det enda land där man skrev grundlagen praktiskt taget innan det fanns ett land!).

Bilden av den 'rationella människan' har fått rejäla stötar under de senaste decennierna. Vi människor är i praktiken sällan fullt ut rationella och när vi försöker organisera oss som om vi vore det är det risk att vi förlorar viktiga förmågor som omdöme och vishet.

Som du ser tror jag att den tragiska synen ligger närmare verkligheten. Ändock, många intelligenta och kunniga personer har en obegränsad syn på samma verklighet – så vad är det jag inte ser?

John Fletcher

Kommentar från KG Hammarlund

Att se, och att välja att se – om förklaringsmodellens begränsningar och risker

KG Hammarlund

Som möjligt svar på din fråga "Vad är det jag inte ser?" dyker ord som "variation", "mångfald", "gråskala" upp som tänkbara alternativ. Och varför ser du inte detta? Eller snarare: varför väljer du att inte se detta?

En förklaring kan ligga i den premiss du valt som inledning till din artikel: "Det finns två olika beskrivningar av hur vi, du och jag, fungerar." Den premissen kan ifrågasättas. Hur vi – du, jag, alla människor i olika tider och kulturer – kan beskrivas, och har beskrivits, på långt mer än två sätt. Varje sådan beskrivning är förstas en förenkling, en generalisering, som medvetet eller omedvetet döljer aspekter av det mänskliga. Det innebär inte att beskrivningen saknar värde – som heuristisk förklaringsmodell kan den lyfta fram väsentliga, tidigare förbisedda aspekter. Men varje sådan modell måste, åtminstone inom humanvetenskaperna, tillämpas med ödmjukhet och utan anspråk på att redovisa en sanning.

Vad vi vet, eller tror oss veta, om människan och det mänskliga bygger i stor utsträckning på vår vetenskap om människors handlande i det förflutna – alltså om historia. Historikern Eva Österberg har (i sin bok *Folk förr*, Stockholm 1995) pekat på några centrala problem när det gäller människans roll i historien, där ställningstagandet kan få stor betydelse för hur vi uppfattar historien, hur vi tolkar den:

Hur har relationen sett ut mellan struktur och aktör/subjekt? Å ena sidan kan människan uppfattas som en spratteldocka som är bunden av sitt arv, av ekonomiska begränsningar, sociala mönster eller normer med giltighet över längre perioder. Å andra sidan har hon kanske autonomi, en frihet att välja, kraft att bli en skapare istället för enbart en bärare av inrotade vanor?

Vad är det som ger människan identitet och på vilket sätt styr sedan denna identitet hennes handlande? Hur förhåller sig sociala roller till identitet, hur förenas olika identiteter hos samma människa?

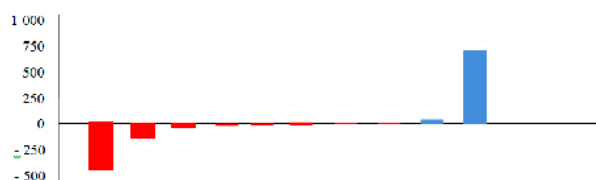
I vilken utsträckning handlar egentligen människan rationellt i meningen genomtänkt, medvetet, logiskt i förhållande till bestämda mål?

Har människan alltid agerat utifrån en upplevelse av individualitet, ett jag-medvetande, en själv-reflektivitet? Denna fråga kopplas i sin tur ofta till det större spørsmålet om människan i grunden varit densamma genom århundradena eller om det är först den "moderna människan" som erövrat förmågan till individualism och självbegrundning.

Det finns inget definitivt svar på någon av dess frågor, de är fortfarande öppna. Och olika val av förklaringsmodeller ger skilda, mer eller mindre fruktbara svar.

Dina två alternativa människosyner kan ses som representerande extrema ändpunkter på en skala. Därmed bortser du från alla andra, potentiella eller faktiska, beskrivningar (och förhållningssätt) till människan och det mänskliga. Det är lätt att raljera över dem som vill fostra "oss" (andra) till "bättre" människor, och det är också lätt att hitta avskräckande exempel. Men vad säger vi om dem som vill fostra andra till goda människor – en ambition som nog de allra flesta föräldrar har gentemot sina barn?

Den starkt polariserade beskrivning du presenterar antyder att sådana föräldrar är potentiella fanatiker, beredda att tillgripa våld för att nå sina mål. Alternativet blir då att bejaka den tragiska synen på människan som bärare av nedärvd själviskhet – en annan extremposition och därtill svagt under-

byggd. Jag känner inte till något belegg för nedärvd själviskhet och någon gen för själviskhet har vad jag vet aldrig identifierats. Historien ger förvisso många belegg för människans förmåga att handla själviskt, men vi kan också hitta många belegg för människans förmåga till altruism. Vi kan hitta belegg för människans förmåga till både grymhet och barmhärtighet, både mod och feighet, både konsekvens och självmotsägelser – till och med hos samma individ.

KG Hammarlund

Vad händer med vår välfärd?

Vad har vi att arbeta med?

John Fletcher

'Samhället' har åtaganden som man med nuvarande förutsättningar inte kommer att klara i framtiden – om man inte chockhöjer skatten och/eller drar ned på välfärdens erbjödanden.

Enligt en rapport från SKL (publicerad 2010) kommer välfärden att vara underfinansierad med 200 miljarder kronor år 2035. Inkomstskatten skulle behöva höjas till en bit över 45 kr för att ge de 200 miljarderna i tid. En sådan höjning skulle ta hela matkassan för en genomsnittsfamilj.

Det stora flertalet svenskar lever från lön till lön. Bilden nedan visar hur det såg ut år 2004 (SCB slutade att redovisa den här typen av information år 2007). Stapeln längst

till vänster visar att den "fattigaste" tiondelen av de svenska hushållen hade skulder på i genomsnitt ca 400.000 kronor exklusive fastigheter. Stapeln längst till höger visar att den rikaste tiondelen hade upp emot 700.000 kronor i tillgångar, fortfarande exklusive fastigheter. Jag är övertygad om att mönstret finns kvar.

Bara var femte hushåll hade en buffert som gjorde att man skulle klara nästa hyra om lönen uteblev. Varifrån skulle de hämta de 4000 – 5000 kronor den nödvändiga **skatteökningen** skulle kräva för en genomsnittlig löntagare?

Vi skulle också kunna öka **antalet skattebetalare**. Det förutsätter att det finns fler jobb – och fler som kan och vill jobba. Det skulle behövas runt 800.000 nya jobb för att öka skatteintäkterna med 200 miljarder, och de jobben måste finnas i den privata sektorn eftersom de offentliganställda avlönas med just de skattemedel som tryter. Har Sverige sådana arbetskraftsreserver? Tveksamt!

Några arbetskraftskällor finns, främst bland de 2 miljonerna 65+. En sådan förändring är redan på gång, men några 0,8 miljoner arbetsföra skulle vara svårt att finna.

En annan och lika viktig fråga är: finns jobben?

Många high-tech företag startar i Sverige – och säljs till utlandet när de blivit framgångsrika. Bloomberg Innovation Index placerar Sverige på plats två (efter Sydkorea) på listan över världens mest innovativa länder. Ändå har vi få företag som ser ut att kunna bli framtidens Volvo, Eriksson, SKF, Sandvik, IKEA . . .

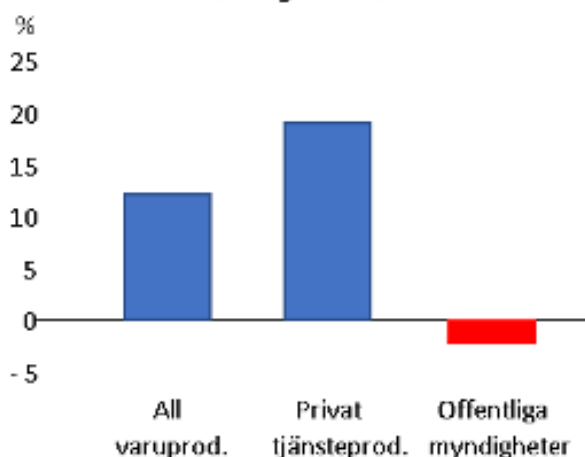
Hur kan vi göra det mer lockande att låta företaget fortsätta ägas och utvecklas i Sverige?"

Riskkapital kommer omedelbart i tankarna, men jag tänker beröra några andra saker.

Många arbetsgivare – inte minst småföretagare – drar sig för den osäkerhet i regelverk och avtal och den administrativa börda som men befarar att nyanställningar medför. De

vill se rejäla möjligheter att växa och att tjä-

Produktivitetsutveckling 1993 - 2009

na pengar innan de är beredda att acceptera ökade risker.

Än viktigare:

Företagare behöver känna sig sedda som viktiga och värdefulla välfärdsproducenter. Utan dem, ingen välfärd. I stället hör man fortfarande resonemang av typen: "Dom där vinsterna har de stulit från arbetarna."

Företagare behöver kunna lita på att spelreglerna inte ändras 'stup i kvarten'.

Företagare behöver kunna ge lågutbildade en chans i arbetslivet i former som gör deras arbete lönsamt. Sverige har en av Europas lägsta andel 'enkla jobb', runt 5 procent, jämfört med EU-genomsnittet 9 procent. Det skulle inte överraska mig om man hittar enkla arbetsuppgifter som idag ligger på relativt högavlönade medarbetare.

Kanske allra viktigast, företagare behöver känna förtroende för de människor som sitter i regering och riksdag och för alla runt omkring som påverkar beslutsfattarna. De behöver vara trygga i att marknadens spelregler inte ändras plötsligt därför att något parti förhandlar fram sådana ändringar (i utbyte mot andra beslut?).

Det handlar alltså inte enbart om pengar, utan om företagarens roll. Gällande lagar och avtal verkar vara skrivna för att hindra giriga, exploaterande människor från att sko sig på andras bekostnad eller på att lura Skatteverket. Visst, sådana företagare finns,

liksom det finns ohederliga individer inom de fackliga rörelserna (och överallt annars där människor är verksamma) – och de ska sättas dit om och när det behövs. Men de allra flesta företagarna arbetar hårt för att göra sitt företag effektivare (lönsammare) – och därmed bidrar de till 'samhällets' skatteintäkter.

Den andra sidan av välfärdens utveckling (givet nuvarande uppdrag) är den offentliga sektorns dåliga förmåga att öka sin produktivitet. Bilden nedan visar produktivitetens utvecklingen för olika sektorer av arbetsmarknaden:

Går det att påverka produktivitetens utvecklingen inom offentlig verksamhet? Problemet är påtagligt i de flesta offentliga verksamheter.

Man skulle naturligtvis kunna begränsa **efterfrågan** på välfärdstjänster genom göra det dyrare/besvärligare att ta välfärdstjänsterna i anspråk. Man kan:

- höja avgifterna och/eller
- sänka ersättningsnivåerna och/eller
- stärka kontrollerna mot missbruk.

Detta verkar knappast vara en framkomlig väg.

John Fletcher

Bokrecension

Professionalisering av lärarutbildningen Reformer i Sverige och Finland, 2020, Lund: Studentlitteratur

Eva Bejerot och Hans Hasselblad (red)

Ny bok om Professionalisering av lärarutbildningen: Reformerna i Sverige och Finland, ger förklaringar till olikheterna

Av Åsa Morberg, docent i didaktik, bitr. professor i didaktik, Strömstad Akademi

Skolan antas forma elever som i sin tur formar samhället på lång sikt. Lärarkåren är därför ofta en måltavla för politiska reformer,

vilket den också varit i Sverige under lång tid. I stort sett varje ny regering har reformerat lärarutbildning. Men hur formas då lärarutbildningen av reformer, av vilka och med vilket fokus? I den nyutkomna boken analyseras den svenska lärarutbildningen, hur den har förändrats över tid samt vilka ideal och aktörer som ligger bakom utvecklingen. Den svenska lärarutbildningen jämförs med den finska.

Vid en snabb och ytlig betraktelse ter lärarutbildningarna sig närmast identiska, men som visas i boken är de diametralt olika i en lång rad avseenden. Boken ingår i en ny serie som heter INSIKT. Serien är vetenskapligt granskad forskningslitteratur, inriktad på organisation, ledning och styrning. Böckerna fokuserar på centrala frågeställningar och riktar sig till forskare och studenter samt till praktiker.

Redaktörer för boken Professionalisering av lärarutbildningen är Eva Bejerot och Hans Hasselblad, båda från Handelshögskolan i Örebro. Författarna i antologin är såväl svenska som finska forskare.

Skillnaderna mellan svensk och finsk lärarutbildning har historiska rötter som synliggörs i den nya antologin. I Sverige har lärarutbildningen ganska låg status. Utvärderingar ger svidande kritik och visar stora brister. Den svenska lärarutbildningen har reformerats ett antal omgångar sedan andra världskriget: 1968, 1977, 1988, 1992, 2001 och 2011. Ytterligare en reform är på väg.

I Finland är läget det omvända. Lärarutbildningen har hög status. I Finland är det svårt att få en studieplats på lärarprogrammet. Efter en grundläggande reform i slutet av 1970-talet har förändringarna varit mindre och skett inom ramen för den befintliga utbildningsstrukturen.

Boken ger läsaren en möjlighet att lära sig om historien om den svenska och finska lärarutbildningen. Det är intressant att se i boken att lärarutbildningen egentligen inte blivit bättre för att den görs om. Läsaren kan

tvärtom se att det blir problematiskt med många reformer.

Den finska lärarutbildningens kvalitet och status har gynnats av att den inte gjorts om från grunden. Förändringar har gjorts naturligtvis, men inom befintlig ram och i största möjliga samförstånd. För den svenska lärarutbildningen är det i det närmaste tvärtom, dvs. det har blivit problem med de täta reformerna och framför allt konflikterna kring dessa. I Sverige har det aldrig någon gång varit konsensus i lärarutbildningsutveckling.

Frågan är om politiker och experter tagit lärdom av detta? Boken är, enligt min uppfattning, synnerligen lämplig att läsa för politiker och lärarutbildningsexperter. Det kunde ha lagts till i informationen om till vilka boken är ämnad.

Den förra socialdemokratiska regeringen drog faktiskt inte igång någon ny utredning, trots att den var genomförd av en borgerlig regering. En utredning tillsattes däremot när PISA-resultaten visade den svenska skolans problem. Rapporten publicerades 2017 och lyfte fram att det fanns problem i lärarutbildningen. Samtidigt sa utredningen att lösningen kanske inte var en ny reform utan kanske skulle man mera förändra inom befintlig struktur.

Den svenska höga reformtakten framstår som problem i boken. Men vi har ändå ännu en reform på gång. I Januariöverenskommelsen har regeringen slagit fast att lärarutbildningen ska reformeras. Nu ska kraven skärpas igen och intagningskraven ska höjas igen. Flera lärarledda timmar ska införas igen. Kopplingen mellan teori och praktik ska stärkas och det ska bli ett fokus på metodiken.

Mitt bidrag i boken handlar om metodiken, som nu ska komma tillbaka i lärarutbildningen. Mycket intressant utveckling.

Åsa Morberg

Byskolan kan utvecklas till by-centrum

Byskolan kan utvecklas till by-centrum

av Åsa Morberg, docent och bitr. professor i didaktik, Strömstad Akademi

”Skolan mitt byn” ett uttryck som ofta användes förr och uttrycket betonade skolans centrala roll. Om skolan ”mitt i byn” läggs ned, innebär det ett första steg mot hela samhällets avveckling. Först försvinner skolan, sedan läggs butiken ned och bensinmacken. Inga barnfamiljer flyttar ut och äldre tvingas flytta in till centralorten.

En skola är central på landsbygden, för föreningslivet, för kulturaktiviteter, för föräldrasamverkan, för bibliotek, för idrott och för kunskapsförmedling mellan generationerna. Att satsa på skolan är den viktigaste framtidsinvestering som kan göras. Skolan lägger grunden för ett starkare samhälle.

Det behövs ett annat sätt att se på skolor, skolbyggnader och skolors betydelse för en samlad verksamhet. Skolnedläggelserna handlar om att spara pengar, utan att detta har kopplats till en bredare samhällsekonomisk analys. Beslutsfattare, politiker och tjänstemän behöver tänka om och tänka nytt. Det handlar om att utveckla en hållbar livsmiljö för barn, unga, och andra som på alla sätt är nödvändig och ekonomisk lönsam.

Använd skolorna till kraftfulla, moderna och öppna bycentra. Utnyttja skolornas lokaler bättre och mera effektivt i besparingssyfte. En skola bör vara flexibel på olika sätt: den bör underlätta för ett samutnyttjande under skoltid och vara tillgänglig för annan verksamhet efter skoltid. Byskolor bör renoveras och anpassas till hållbar utveckling. ”Opinion bygga skola”, ett nätverk av arkitekter kan anlitas för innovativa moderna lösningar. Byskolorna kan utvecklas till levande och attraktiva bycentra och skollokaler kan då nyttjas optimalt. Driftskostnader som värme, el, vatten och ventilation kostar dygnet runt

och året om, men skollokaler står tomma stora delar av dygnet och det är oekonomiskt.

Tänk utanför boxen och öppna upp skolornas lokaler. Det kan handla om idrottshallen som används under kvällar och helger, men det kan också handla om matsalen som blir restaurang för seniorer eller som blir möteslokaler för det lokala föreningslivet eller undervisningssalar som används för vuxenutbildning på kvällstid. Det nya är att skolan som bycentrum är tillgänglig för alla.

Handikappanpassning behövs, om det inte redan gjorts. Skollokaler kan användas för studiecirkel, möten och andra aktiviteter. Det är en ekonomisk och hållbar lösning. Skolans lokaler står tomma större delen av dygnet och större delen av skolåret och detta är ekonomiskt olönsamt. Idag finns nya sätt att organisera klassrummen och förvaringen av undervisningsmaterial kan ordnas så att klassrummen kan användas av andra utan att skolans verksamhet störs. Skolans idrottslokaler ger goda träningsmöjligheter för alla. Goda exempel finns inom EU.

Skolbiblioteket utvecklas till folkbibliotek. Vuxna möter barn och unga i en gemensam miljö. Barn gör rätt saker när det finns vuxna som stöttar och sätter gränser. Skolbiblioteket/folkbibliotek tjänar hela bygden.

Skolans hälsovårdsteam kan användas till provtagning till byns äldre. Skolhälsovården kan samverka med såväl kommuner som regioner. Enklare provtagning kan skolsköterskan klara av och byns äldsta behöver inte resa långt för provtagning.

Skolmatsalen öppnas upp för seniorer och fungerar som en trevlig restaurang för äldre bybor som kan få ett näringsriktigt och väl-lagat mål mat. Servicen är ofta bristfällig för äldre i glesbygd. Skolans restaurang gör att äldre kan bo kvar och inte behöver flytta till centralorten. Måltidsmiljön blir lugnare om vuxna äter tillsammans med eleverna. En måltid är mer än maten på tallriken. Måltiden omfattar även rummet, sällskapet och stämningen.

Ett annat sätt att spara pengar är att flytta in flera verksamheter i skolans lokaler. Bland annat delar av socialtjänsten och omvårdnaden. Att utnyttja skolans lokaler maximalt är en stor vinst ekonomiskt, hållbarhetsmässigt men också socialt. Skolan som bycentrum blir en plats där lokalsamhället kan samlas. En skola som är full av liv över flera av dygnets timmar och årets dagar tillför ökad trygghet och samhörighetskänsla. En öppen skola skapar delaktighet, intresse och engagemang och blir något man värnar och tar hand om.

På så sätt kan vi skapa en positiv samhällsutveckling på flera plan där skolan kan bli en viktig samlingspunkt, ett by-centrum.

Åsa Morberg

Upprop

Upprop

Gudmund Bergqvist

Carl Olivestam och jag publicerade i Fria serien i september en uppsats/debattartikel kring mätskalor. Vi angrep där bland annat GAL-TAN skalan, som vi påpekade inte hade några dimensioner kring utveckling inom teknologi och biomedicin, dvs. verksamheter som driver utvecklingen framåt. Vi hade också i nyhetsbrevet reprint av en artikel i dagspressen där vi berörde behovet av att mäta. Vi har idéer men vill ha ytterligare sådana i vårt förslag till en ny skala. Gudmund Bergqvist & Carl E. Olivestam: Som man mäter får man svar GAL-TAN och andra mätskalor inom politik och media.

Kära vänner läs vår artikel! Ge oss ytterligare uppslag! Bli med som medförfattare i nästa artikel. Svar till gudmundbergqvist@hotmail.com

Gudmund Bergqvist

Inbjudan

Inbjudan!

Björn Zethraeus

Det är många faktorer som tillsammans gör att den högre utbildningen ställs inför nya utmaningar men också nya möjligheter. En ökande befolkning innebär ett ökat volymbehov och en accelererande utveckling innebär ett ökat behov av specialiserade kunskaper bara för att nämna två utmaningar. Samtidigt ger den moderna kommunikationstekniken helt nya möjligheter för distansundervisning.

Jag deltar på i grunden ideell basis i ett projekt med syfte att etablera en ingenjörsutbildning på masternivå i Sri Lanka. Inriktningen är mot hållbar energiteknik. Konceptet går ut på att vi som är engagerade runt om i världen var och en utvecklar korta, självständiga, undervisningselement, "nuggets", inom våra respektive specialområden. Dessa nuggets skall ha väl avgränsade lärandemål och ett väl definierat innehåll. Helst skall de hålla sig mellan tio och tjugo minuter i längd. I konceptet ingår också att dessa nuggets inte skall kräva att studenten har en specifik lärobok. Endera skall allt nödvändigt material finnas i nuggeten eller också skall det finnas fritt tillgängligt på nätet. Inom varje nugget skall det också finnas ett självtest så studenten kan kontrollera sin förståelse.

Som utvecklare väljer man själv ambitionsnivå. Som exempel har jag valt att i en första omgång göra en hel masterkurs uppdelad i fem avsnitt med 7+7+8+9+1 nuggets. Genom att göra på det viset har jag kunnat bygga upp en progression samtidigt som varje nugget är en självständig enhet. Men andra har valt att göra på andra sätt.

Filosofin bakom hela projektet består av tre delar:

1. Genom att vi, ett internationellt kollektiv av erfarna akademiska forskande lärare, var och en utvecklar korta undervisnings-

paket inom våra respektive specialområden garanteras materialets vetenskapliga och i viss mån även pedagogiska kvalitet.

2. Materialet består av självständiga, korta undervisningsblock och görs fritt tillgängligt över internet. Detta ger vem som helst, vilken som helst student som kan tillgodogöra sig materialet, möjlighet att när som helst ta del av det, i vilken som helst ordning. Samma sak gäller yrkesverksamma ingenjörer som tycker sig behöva en uppfräschning av gamla kunskaper.
3. Genom att etablerade universitet, i det aktuella fallet i Sri Lanka, bygger en läroplan till stor del på dessa nuggets och med krav på att de läses i en viss ordning och med formell examination på plats, ges de Lankesiska studenterna möjlighet att få en formell examen. Samtidigt ges de Lankesiska kollegorna tillgång till näst intill obegränsat antal korta "gästföreläsningar" från ett internationellt kollektiv av erfarna akademiska forskande lärare. Detta ger nya pedagogiska möjligheter som exempelvis att se den inspelade föreläsningen in pleno och därefter ge en kompletterande lektion om de specifika lokala förhållandena eller något liknande.

Jag vill med detta inlägg bjuda in Akademiens ledamöter att delta i utvecklingsarbetet. De som vill se hur just jag har arbetat med kursutvecklingen kan göra det genom att ladda ner kursdokumentet om masterkursen från min hemsida: <http://bioenergyprof.eu/courses/courses.html>

Ni som är intresserade av att delta i nyutveckling av sådant här utbildningsmaterial är välkomna att kontakta mig på :

Bjorn_Z@bioenergyprof.eu

Björn Zethraeus

Fria ordet

Insändare i Strömstads tidning 2020-11-21

Eugen Ungethum

PROBLEMEN UPPSTÅR NÄR AEROSOLERNA BÄR PÅ VIRUS – TILL EXEMPEL CORONAVIRUS, SKRIVER EUGEN UNGETHUM. (BILD: ROGER LARSSON)

Aerosoler syns inte

Möjligen tycks många tro att de inte finns.

Men de finns överallt, dessa små (fuktiga eller torra) partiklar som transporterar även allergener, bakterier och virus. Alla exponeras!

Aerosoler kan man föreställa sig som små moln av svävande partiklar med olika storlekar från cirka molekyl- till mikrometerstorlek.

Människor alstrar ständigt aerosoler från andningsorganen, bland annat fuktig saliv. Stora droppar faller av egen tyngd. "Luriga" är de riktigt små aerosolerna. De kan hålla sig svävande i luften i timmar (eller mera). Och exponerar via andning eller beröring av ytor. Problem uppstår om de bär på virus, till exempel coronavirus.

Dessa små virusbärare är särskilt verksamma i dåligt vädrade lokaler. Speciellt om infekterade personer avger partiklar genom hostning/nysning. Utomhus späds aerosolmolnet ut, men inomhus är utspädningen mindre och smittrisken högre. Smittspridningen sker även utomhus. Men i mindre grad.

Rekommendationen två meters avstånd måste ses mot denna bakgrund. Resultat beträffande smittöverföring vid körsång och i mindre idrottshallar bekräftar att avståndsregler är bra, men gränser finns.

Med hostning, tal och sång och speciellt vid ansträngande övningar och vid små avstånd mellan personer är risken för smittöverföring stor. Luftföroreningar förstärker.

Vid nysningar avges stora mängder droppar och smitta. Men de faller ner av egen tyngd och förorenar. Handhygien är viktig. Små partiklar däremot håller sig svävande. Man talar om dropp- och luftburen smitta.

En betydande faktor inomhus är luftfuktigheten. Fuktiga partiklar avger fukten snabbare i torr luft och blir därmed snabbare luftburna. Elektrisk uppladdning i plastmaterial förstärker spridningen vid låg luftfuktighet.

Smitta kan växla mellan transportsätten, droppsmitta kan till exempel bli luft- eller dammburen. Transport på många sätt där många faktorer spelar in.

Hand- och inredningshygien och avstånd mellan personer minskar smittspridningen påtagligt. Andningsskydd har fördelar i trånga lokaler och när avstånd inte kan hållas.

Vi måste avlasta sjukvården genom att hålla avstånd och god handhygien. Samt minska föroreningar i luften.

Eugen Ungethum

Yrkeshygieniker och fysiker, YMC-Sahlgrenska

Reflections on the US Election: Tribal Loyalties and the State of Democracy.

Gunnar Windahl

"Rarely in American history has so much happened and still changed so little. In the past year alone, the House impeached the President; a pandemic killed more than 232,000 Americans and seriously sickened countless more; we endured a historic economic collapse; and a shocking act of police

brutality in Minneapolis ripped the scabs off America's racial divisions, leading to protests and civil unrest in cities and towns from coast to coast." (TIME, November 16, 2020).

Sure, any one of those events would be historic and traumatic. All of them together have made 2020 uniquely painful for all the Americans. Yet, politically, it's remarkable how these seismic events have led to very little change.

Once again, the polls were wrong. America remains deeply polarized, few voters are truly persuadable. They are by and large entrenched in their political and cultural tribes, and practically nothing can budge them

In the conventional view, democracy begins with the voters. Ordinary people have preferences about what their government should do. They chose leaders who will do those things, or they show their preferences directly in referendums. In either case, what the majority wants becomes government policy. Democracy makes the people the rulers, and legitimacy derives from their consent. This way of thinking about democracy has become everyday wisdom, not just in the United States but in a great many other countries around the world. It constitutes a kind of "folk theory" of democracy, a set of accessible, appealing ideas assuring people that they live under an ethically defensible form of government that has their interest at heart.

Unfortunately, while the folk theory has flourished as an ideal, its credibility has been severely undercut by a growing body of scientific evidence presenting a different and considerably darker view of democratic politics. That evidence demonstrates that the great majority of citizens pay little attention to politics. At election time, they are swayed by how they feel about "the nature of the times", especially the current state of the economy, and by political loyalties typically acquired in childhood. Those loyalties, not the facts of political life and government

policy, are the primary drivers of political behavior. Election outcomes turn out to be largely random events from the viewpoint of contemporary democratic theory. That is, elections are well determined by powerful forces, but those forces are not the ones that current theories of democracy believe should determine how elections come out. Hence the old framework will no longer do.

According to the ideal of the folk theory of democracy voters are attending to the political debate, weighing the competing candidates' policy platforms, and formulating their vote intentions accordingly. Alas, this is not the case. In the 2000 presidential campaign, for example, candidate George W. Bush advocated allowing individual citizens to invest Social Security funds in the stock market, thereby catapulting a previously obscure policy proposal into the political limelight. Much of the news coverage and advertising in the final month of the campaign focused on the candidates' contrasting stands on the issue; in a typical "battleground" media market, the two candidates together ran about 200 ads touching on Social Security privatization just in the final week before Election Day. And sure enough, the statistical relationship between the voters' views on Social Security privatization and their preferences for Bush or Al Gore more than doubled over the course of the campaign.

This is exactly the sort of shift we might expect if voters were attending to the political debate, weighing the competing candidates' policy platforms, and formulating their vote intentions accordingly. However, the political scientist Gabriel Lenz's more detailed analysis employing interviews with the same people demonstrated that substantial increase in the apparent electoral impact of views about Social Security privatization was almost entirely illusory – due not to changes in vote intentions, but to Bush and Gore supporters learning their preferred candidate's position on the issue and then adopting it as their own. As Lenz

(2012, 59) put it, “the increase in media and campaign attention to this issue did almost nothing to make people whose position was the same as Bush’s more likely to vote for Bush than they already were.”

Conclusion

Numerous studies have shown that real people are not much like the citizens imagined by the folk theory. Most residents of democratic countries have little interest in politics and do not follow news of public affairs beyond browsing the headlines. They do not know the details of even salient policy debates, they do not have a firm understanding of what the political parties stand for, and they often vote for parties whose long standing issue positions are at odds with their own. Mostly, they identify with ethnic, racial, occupational, religious, or other sorts of groups, and often – whether through group ties or hereditary loyalties – with a political party. Even the most attentive citizens mostly adopt the policy positions of the parties as their own: they are mirrors of the parties, not masters. For most of the time, party and group loyalties are the primary drivers of vote choices.

References

Achen C. H. & Bartels, L. M. (2016) *Democracy for Realists*. Princeton: Princeton University Press

Lenz G. (2012) *Follow the Leader? How Voters Respond to Politicians’ Policies and Performance*. Chicago: University of Chicago Press

Mann T.E. & Ornstein N.J. (2012) *It’s Even Worse than It Looks: How the American Constitutional System Collided with New Politics of Extremism*. New York: Basic Books

Gunnar Windahl

